

รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย
ตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

Learning Experience Model for Developing Social Skills for Early
Childhood Children based on The Sikha III Principles of the
Kindergarten School of the Subdistrict Administrative
Organization Khon Hat 1 Cha-Uat District
Nakhon Si Thammarat Provinces

สุกัญญา จิตณรงค์*

Sukanya Jitnarong

พระครูพิจิตรศุภการ

Phrakruphichitsupakan

มะลิวัลย์ โยธารักษ์

Maliwan Yotharak

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus

Corresponding author, e-mail: sukanya.narong175@gmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 5 มกราคม 2569

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 28 มกราคม 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 2 กุมภาพันธ์ 2569

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 2) พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา และ 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบดังกล่าว ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมตามหลักไตรสิกขา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 รูป/คน ใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบ ใช้แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก่อน-หลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test dependent และการประเมินความพึงพอใจของผู้นำรูปแบบไปทดลองใช้ ซึ่งประกอบด้วยครูปฐมวัย จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 พบว่าครูปฐมวัยยังขาดความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมทักษะด้านสังคมอย่างเหมาะสมส่งผลให้การจัดกิจกรรมยังไม่สามารถพัฒนาทักษะด้านสังคมของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) การดำเนินการ และ (4) การประเมินรูปแบบ 3) ผลการทดลองใช้พบว่าหลังการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้รูปแบบ พบว่า โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59

คำสำคัญ: ประสบการณ์การเรียนรู้; ทักษะด้านสังคม; หลักไตรสิกขา

Abstract

The Objectives of this research were: 1) To study the current state of learning experience management for developing social skills among early childhood children at Khon Hat Subdistrict Administrative Organization Kindergarten 1. 2) To develop a learning experience management model for enhancing social skills among early childhood children based on the Sikha III principles. And 3) To implement and evaluate the proposed model. Phase 1: This phase involved an investigation into the current conditions of learning experience management for the development of social skills among early childhood children at Khon Hat Subdistrict Administrative Organization Kindergarten. The key informants were selected using purposive sampling and comprised 15 individuals who were directly involved in early childhood education. Data were collected through in-depth interviews and analyzed using content analysis. Phase 2: This phase involved the development of a learning experience management model for enhancing social skills based on the Sikha III principles. The key informants were selected using purposive sampling and comprised five monks/experts with relevant expertise. Data were collected through in-depth interviews and analyzed using content analysis. Phase 3: This phase involved the implementation and evaluation of the developed model. A learning experience management assessment was administered before and after the implementation. The data were analyzed using a dependent samples t-test. In addition, the satisfaction of the individuals who implemented the model, comprising six early childhood teachers, was evaluated. The satisfaction data were analyzed using mean scores and standard deviations.

The research results were found as follows:- 1) The findings indicated that the current learning experience management for developing social skills among early childhood children at Khon Hat Subdistrict Administrative Organization Kindergarten was inadequate. Early childhood teachers were found to lack sufficient knowledge and competencies in designing and implementing learning experiences that effectively promote social skills. Consequently, the learning activities were unable to foster children's social skills in an

effective manner. 2) The learning experience management model for developing social skills among early childhood children based on the Sikha III principles consisted of: (1) principles, (2) objectives, (3) implementation, and (4) model evaluation. 3) The results of the implementation indicated that, after the use of the model, the posttest scores were significantly higher than the pretest scores at the .05 level. Furthermore, the evaluation of early childhood teachers' satisfaction with the implementation of the model revealed that, overall, the level of satisfaction was at the highest level, with a mean score of 4.58 and a standard deviation of 0.59.

Keywords: Learning experiences; Social Skill; The Sikha III principles

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้เด็กปฐมวัยเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมและมีความพร้อมในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ครูผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น การทำกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะทางสังคม การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาผ่านการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม เป็นการปูพื้นฐานให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความมั่นใจในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 18-19) โดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสอง รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560: 14)

ยุคประเทศไทย 4.0 เป็นยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารซึ่งกระทบมายังเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กขาดทักษะในการใช้ชีวิต ทักษะการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึงผู้ปกครองที่เน้นเพียงแต่ส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านปัญญาเพียงด้านเดียว จึงทำให้เด็กขาดโอกาสในการได้เล่น ได้ฝึกและได้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งทักษะเหล่านี้จะต้องปลูกฝังและพัฒนาในวัยแห่งการเริ่มต้นการเรียนรู้ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับประเทศไทยยุค 4.0 คือ การเตรียมความพร้อมเด็กตั้งแต่ในระดับปฐมวัยเพื่อที่เด็กจะได้เติบโตเป็นเด็กที่รู้เท่าทัน และปรับตัวได้กับยุคสมัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วรรณานันตาเขียน, 2560: 9)

การพัฒนานคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพที่สำคัญ คือ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นในเด็กปฐมวัย โดยสอดคล้องกับหลักไตรสิกขาที่เป็นการปลูกฝังให้คนพัฒนาตนเอง ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางจิตใจ และทางสติปัญญา เพื่อที่จะให้บุคคลได้ดำเนินชีวิตไปในวิถีที่ถูกต้องอันดีงาม มีจิตใจที่สงบมั่นคงเป็นสมาธิและทำให้ปัญญาเกิดที่รู้แจ้งเห็นจริง (กิตติพัฒน์ ศรีชัย, 2565: 26)

โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาด 1 เป็นสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาด เปิดสอนในระดับอนุบาลปีที่ 1-3 ซึ่งได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงของความเจริญและสังคมแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน โรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาด 1

จึงมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มาตรา 5 การพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย (3) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่รอบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐาน ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพ ของแต่ละบุคคล (4) สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัย มีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิด สร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านสังคมควบคู่กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอัน เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกัน อันจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัว ความมีระเบียบวินัย เคารพกติกาทางสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ โดยศึกษาและสังเคราะห์กรอบ แนวคิดจากนักวิชาการ จำนวน 9 คน ดังนี้

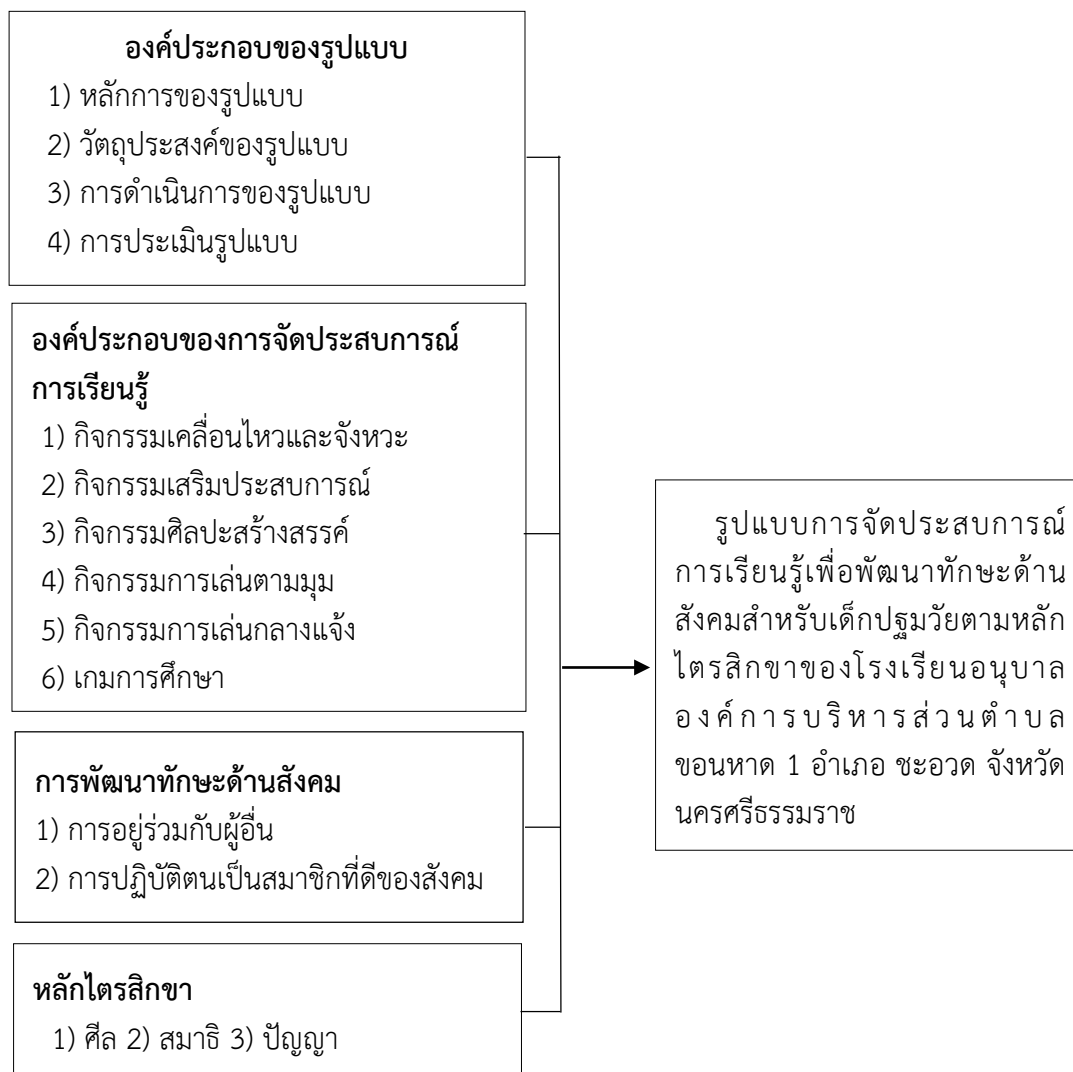

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบการสังเคราะห์รูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ชีวัน นิจเนตร (2560)	สมาน อัครภูมิ (2551)	คณะกรรมการบริหารงานวิจัย (2564)	ชามา เทียนโสภา (2566)	เพชร มากมี (2567)	วรานิชฐ์ ธนชัยวรพันธ์และคณะ (2565)	อัญชลี อภิพรพงษ์ศิริ (2564)	พลชัย ชุมปัญญา (2566)	อภิชาติ อุ่นเกิด (2565)	ความถี่
1. ชื่อรูปแบบ	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
2. หลักการของรูปแบบ	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8*
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9*
4. เนื้อหาของรูปแบบ/ข้อมูลสารสนเทศ	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	✓	4
5. การดำเนินการของรูปแบบ/กระบวนการของรูปแบบ	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	8*
6. การประเมินรูปแบบ	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	6*
7. เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-	5
8. ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	1
9. บริบทหรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบ	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10. คำอธิบายประกอบรูปแบบ	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	1
11. ระบบ/โครงสร้าง	✓	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	4

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบได้ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) การดำเนินการของรูปแบบ และ 4) การประเมินรูปแบบ และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า องค์ประกอบของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ประกอบด้วย 6 กิจกรรม 1) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ 2) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 3) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 4) กิจกรรมการเล่นตามมุม 5) กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง และ 6) เกมการศึกษา องค์ประกอบของทักษะด้านสังคม ผู้วิจัยต้องการศึกษาทักษะด้านสังคม โดยศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรฐานที่ 8 การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี

ของสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทักษะด้านสังคมตามมาตรฐานที่ 8 ซึ่งประกอบด้วยการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และหลักไตรสิกขา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ศีล 2) สมาธิ และ 3) ปัญญา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลขนหาด 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary Investigation) และการทดลองใช้

2. ขั้นตอนการศึกษาสภาพ

2.1 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 จำนวน 15 คน โดยได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาดที่รับผิดชอบกองการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษากองการบริหารส่วนตำบลหนองหาด จำนวน 1 คน ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 จำนวน 5 คน กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 จำนวน 5 คน และผู้แทนผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 จำนวน 2 คน

2.2 เครื่องมือในขั้นตอนการศึกษาสภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยแต่ละข้อต้องมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงสามารถใช้ได้

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์ระดับอุดมศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนปฐมวัย จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน 1 คน 3) ผู้อำนวยการกองการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย 10 ปีขึ้นไปจำนวน 1 คน 4) ครูปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คนและ 5) พระภิกษุที่เป็นตัวแทนกรมการศาสนา จำนวน 1 รูป

3.2 เครื่องมือในขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1

3.3 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1

3.4 วิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาเรียบเรียงและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. ขั้นตอนการทดลองใช้และประเมินรูปแบบ

4.1 ขั้นตอนการทดลองใช้

(1) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูซึ่งทำการสอนในระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 จำนวน 6 คน โดยทดลองใช้รูปแบบกับเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ระดับชั้น

(2) เครื่องมือในขั้นการทดลองใช้ ประกอบด้วย รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูพัฒนาขึ้นตามตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในภาคผนวกของคู่มือการใช้รูปแบบและแบบประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมของเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา

(3) ขั้นตอนการทดลองใช้ ดำเนินการดังนี้

(3.1) ผู้วิจัยดำเนินการประชุมก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้โดยมีผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ครูปฐมวัยจำนวน 6 คน และผู้สังเกตการทดลองใช้และประเมินรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งไคร้ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น 1 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

(3.2) ผู้วิจัยให้ครูได้ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และแบบประเมินพัฒนาการของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยปฏิบัติตามรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น 1 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีนักวิชาการศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งไคร้ เป็นผู้ประเมินแผนการจัดประสบการณ์

(3.3) ผู้วิจัยชี้แจงครูปฐมวัยใช้กระบวนการ PAOR จำนวน 2 รอบ ดังนี้ วงจรรอบที่ 1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หน่วย วันลอยกระทง วงจรรอบที่ 2 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หน่วย ฤดูหนาว วงจร PAOR แต่ละรอบประกอบด้วย

P : Plan คือ ขั้นตอนการวางแผนความคิดในการจัดกิจกรรม กิจกรรม ทำอะไร กำหนดจุดประสงค์เพื่ออะไร ใช้วิธีการอย่างไร ประเมินผู้เรียนอย่างไร

A : Act คือ ขั้นตอนการนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ปฏิบัติจริงในห้องเรียนทั้ง 6 กิจกรรม โดยในแต่ละกิจกรรมมีขั้นนำ ขั้นสอนและขั้นสรุป เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ การลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

O : Observe คือ ขั้นตอนการสังเกตเป็นการติดตาม ตรวจสอบและเก็บข้อมูลขณะดำเนินการนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปทดลองใช้ในห้องเรียน เช่น การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโดยผู้สังเกตการทดลองใช้ ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งไคร้

R : Reflect คือ ขั้นตอนการสะท้อนผล วิเคราะห์และสรุปสิ่งที่เกิดขึ้น โดยครู ผู้วิจัย นักวิชาการศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งไคร้ ในฐานะผู้สังเกตการทดลองใช้ โดยประชุมร่วมกันสะท้อนผลการใช้แผนและปรับปรุงแผนให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในรอบต่อไป

(4) การวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมของเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

4.2 ขั้นตอนการประเมินรูปแบบ

(1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ครูปฐมวัย จำนวน 6 คน และผู้สังเกตการทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 2 คน ประกอบด้วยนักวิชาการศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาดและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งไคร

(2) เครื่องมือในขั้นตอนการประเมินรูปแบบ คือ 1. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้นำรูปแบบไปทดลองใช้ โดยผู้ประเมินประกอบด้วยครูปฐมวัย จำนวน 6 คน และ 2. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้ประเมินประกอบด้วย ครูปฐมวัย จำนวน 6 คน และผู้สังเกตการทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 2 คน ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาดและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งไคร

(3) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าครูปฐมวัยยังขาดความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมทักษะด้านสังคมอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การจัดกิจกรรมยังไม่สามารถพัฒนาทักษะด้านสังคมของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การส่งเสริมความรู้และแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกต้องแก่ครูปฐมวัยจึงมีความจำเป็นเพื่อให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมและส่งเสริมทักษะด้านสังคมของเด็กปฐมวัยต่อไป

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการพัฒนารูปแบบพบว่า รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) การดำเนินการของรูปแบบ และ (4) การประเมินรูปแบบ ผ่านกิจกรรม ทั้ง 6 กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้ง และเกมการศึกษา โดยมีทักษะด้านสังคมตามมาตรฐานที่ 8 ประกอบด้วยการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิและปัญญา โดยมีค่าประเมินคุณภาพของรูปแบบ ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $S.D. = 0.53$)

3. ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขั้นทดลองใช้

ผลการประเมินพัฒนาการด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาเปรียบเทียบกับก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า เด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 ได้รับการประเมินพัฒนาการทักษะด้านสังคมของเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

คะแนน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	P
พัฒนาการด้านสังคม						
ก่อนเรียน	79	24.30	2.28	30.51	78	.000
หลังเรียน	79	32.49	2.79			

ขั้นการประเมินรูปแบบ

การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D = 0.59)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 ครูปฐมวัยขาดทักษะในการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะด้านสังคม ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน โดยได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า การที่ครูปฐมวัยขาดทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะด้านสังคม ส่งผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กไม่ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติตามกติกาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรมของ Vygotsky ที่ระบุว่าพัฒนาการของเด็กเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น โดยเฉพาะการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและการชี้แนะของผู้ใหญ่ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura เมื่อครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม เด็กจึงขาดแบบอย่างและโอกาสฝึกพฤติกรรมทางสังคม เช่น การรอคอย การแบ่งปัน และการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธินันท์ พรหมสุทธิ (2566: ง) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่พบมากที่สุด คือ ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในประเด็นการออกแบบกิจกรรมที่คำนึงถึงความหลากหลายทางภาษาและบริบทวัฒนธรรม รองลงมา คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในประเด็นการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภริดา สีขาว และเกสร กอทอง (2568: 178-192) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านความรู้ของครูผู้สอน

2. การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอลำลูกขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) กิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม (กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้งและเกมการศึกษา) 2) ทักษะด้านสังคม (ประกอบด้วยการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม) 3) หลักไตรสิกขา (ประกอบด้วยศีล สมาธิและปัญญา) จากนั้นจึงได้ทำการร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอลำลูกขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การดำเนินการของรูปแบบ และ 4) การประเมินรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ วนิดา แพเพียรทอง (2563: 657-670) ศึกษาเรื่องรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามหลักภวนา 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินการ และ 4) การติดตามผลและประเมินผล

สำหรับองค์ประกอบของทักษะด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาตามมาตรฐานที่ 8 การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข องค์ประกอบด้านสังคม จึงประกอบด้วยการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการพัฒนาในทักษะด้านสังคมอันเป็นเป้าหมายในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยสอดคล้องกับ พระมหาอุดร อุตโตโร (มากดี) และพระครูสิริภุญญิต (ฐิตสศโค ดิษสวรค์) (2567: 353-370) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ผลการวิจัย พบว่า การเรียนรู้ทักษะทางสังคมสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตผ่านค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม ผ่านประสบการณ์ที่สะสมมาของตนเอง และรับรู้ว่ามีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน การมีทักษะทางสังคมดีย่อมบ่งบอกว่าเป็นสังคมที่ดี รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ต่อคนส่วนมาก

การนำเอาหลักไตรสิกขา มาเป็นแนวทางการพัฒนามนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีจริยธรรม และสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืนสอดคล้องกับบทความวิชาการหัวข้อ การพัฒนามนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของ พระชุตติเดช จิตตมโน และนฤมล จิตต์อารี (2568: 1-13) ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการพัฒนามนุษย์ตามหลักไตรสิกขา โดยหลักไตรสิกขาประกอบด้วย สามองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ศีล (การควบคุมพฤติกรรมทางกาย และวาจา) สมาธิ (การฝึกฝนจิตใจให้มั่นคงและสงบ) และปัญญา

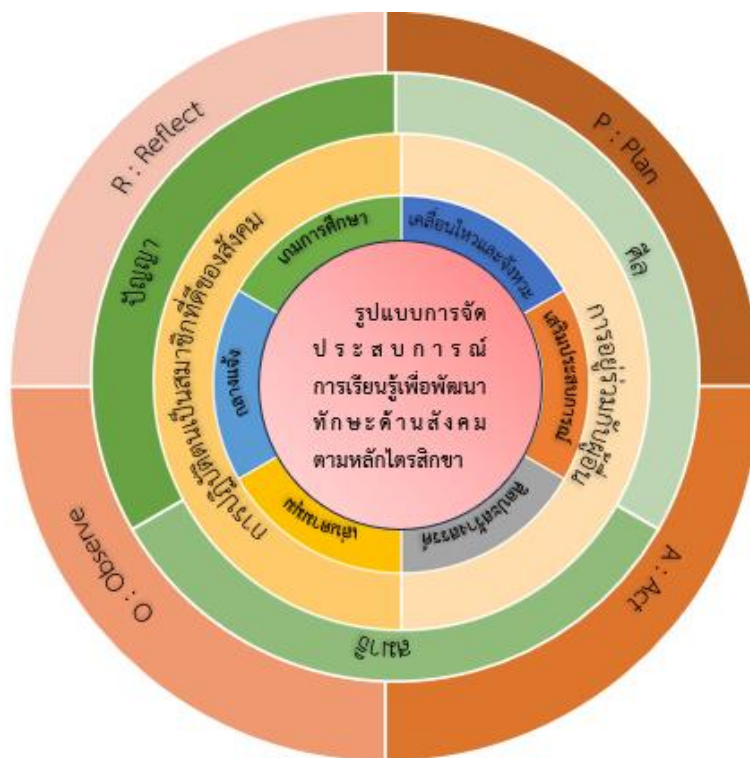
3. การทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอลำลูกขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา ซึ่งผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บูรณาการหลักศีล สมาธิ และปัญญา ทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการสะท้อนพฤติกรรมของตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมที่

เหมาะสมเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่กล่าวว่า เด็กเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมผ่านการสังเกต เลียนแบบและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยสอดคล้องกับ จิรพันธ์ วิโรจนพงศ์ และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ (2566: 735 -744) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ในห้องเรียนรวมกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลบ้านโป่งจังหวัดราชบุรี พบว่า เด็กปฐมวัยทั้ง 11 คน มีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้น้ำใจและมีเหตุผลในการกระทำ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยหลักไตรสิกขา แบบบูรณาการ เป็นการกระตุ้นให้เด็กคิดพิจารณาพฤติกรรมที่ทำงานเกิดความรู้ความเข้าใจในเหตุและ ผลของการกระทำ โดยเน้นเนื้อหาที่เป็นองค์ประกอบของวินัยในตนเอง เนื้อหาในการจัดกิจกรรม แต่ละกิจกรรมเน้นให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนที่มีร่วมกัน

4. ผลการประเมินรูปแบบ ผลการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา ของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 พบว่า โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลัก ไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวมีความชัดเจนในขั้นตอนการทำกิจกรรม สอดคล้องกับระดับพัฒนาการและบริบทของเด็กปฐมวัย สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ได้จริง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ และการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ครูเกิดความเชื่อมั่นและมีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำรูปแบบไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับ นภัสวรรณ สีดวง และคณะ (2566: 113-125) เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผลความ พึงพอใจในการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัด ปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.17 ซึ่งครูผู้สอนมีความเห็นว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบ PAAI สามารถนำไปใช้ได้จริง ในกิจกรรมเพื่อ เสริมสร้างทักษะชีวิตได้ดีขึ้น ซึ่งตรงกับทฤษฎีของ Brunner ที่กล่าวว่า การสนับสนุนให้เด็กเกิดการ ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีความหมายสำหรับผู้เรียน วิธีสอน ให้เหมาะสม กับขั้นพัฒนาการของผู้เรียนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระให้มากเพื่อช่วยส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ของผู้เรียน

องค์ความรู้ที่ได้

รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด 1 อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช ผ่านกิจกรรม ทั้ง 6 กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรม เสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้ง และเกมการศึกษา โดยมีทักษะด้านสังคมตามมาตรฐานที่ 8 ประกอบด้วย การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิก ที่ดีของสังคม และหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิและปัญญา และใช้กระบวนการ PAOR เพื่อสะท้อนผล ไปยังผู้เรียน

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยด้านการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมของเด็กปฐมวัย โดยส่งเสริมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม และการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาปฐมวัย

2. หน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมตามหลักไตรสิกขา ไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้ของ สถานศึกษาปฐมวัยในสังกัด เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นไปอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีทักษะด้านสังคมได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ

1. การใช้กระบวนการ PAOR เป็นกระบวนการในการยกระดับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จากการทำกิจกรรมทั่วไป สู่การเรียนรู้ที่มีความหมายที่สะท้อนผลไปยังผู้เรียนโดยตรง

2. ครูปฐมวัยควรนำรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคม ตามหลักไตรสิกขาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสมกับบริบทของเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำ ผลที่ได้ไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมตามหลักไตรสิกขาไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยในบริบทที่หลากหลายมากขึ้นและติดตามผลการใช้รูปแบบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมกับรูปแบบการสอนอื่นๆ เพื่อให้ครูสามารถเลือกและปรับใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับเด็กในแต่ละบริบท
2. ควรนำรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสังคมตามหลักไตรสิกขาไปทดลองใช้ในบริบทที่หลากหลายและระยะเวลานานขึ้น เพื่อให้เห็นผลของรูปแบบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติพัฒน์ ศรีชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรนนท์ วิโรจนพงศ์ และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์. (2566). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในห้องเรียนรวม กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(2): 735-744.
- นภัสวรรณ สีดัว และคณะ. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดปทุมธานี. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 8(1): 113 -125.
- พระชุตีเดช จิตตมโน และณฤมล จิตต์อารี. (2568). การพัฒนามนุษย์ตามหลักไตรสิกขา. *วารสารพุทธรัตโนบล*, 1(1): 1-13.
- พระมหาอุดร อุตโตโร (มากติ) และพระครูสิริภุญญินัทธน์ (ฐิตสัคโค ดิขสวรค์). (2567). การพัฒนาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(1) : 353.
- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 56 ก, หน้า 7.
- ภริดา สีขาวและเกสร กอกอง. (2563). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. *วารสารปรัชญาประชาคม*, 3(3): 178-192.
- วนิดา แพเพชรทอง. (2563). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามหลักภavana 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 5(2): 657-670.
- วรรณนา นันทาเขียน. (2560). ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ในยุคประเทศไทย 4.0. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 13(1): 9.

สุทินันท์ พรหมสุทธิ. (2566). สภาพและปัญหาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.